

Boekbespreking

‘Laat het inwendig gevoel toch medespelen, niet de vingers alleen...’

Nederlandse fluitisten & fluitisten in Nederland 1700-1950.

Auteur: Rien de Reede

De Reede omschrijft zijn boek als een ‘historisch overzicht’ en noodzakelijk, omdat er de afgelopen jaren wel diverse publicaties zijn geweest over de fluitbouw en -literatuur, maar de Nederlandse geschiedenis en genealogie van het fluitspel in de afgelopen decennia onderbelicht zijn gebleven.

In het voorwoord stelt De Reede zich de vraag wie de belangrijkste fluitspelers waren in het Nederland van de achttiende, negentiende en twintigste eeuw, en daaruit volgend of het de Nederlandse of ook hier wonende buitenlandse fluitisten zijn geweest die het niveau en de Nederlandse stijl bepaalden. Vervolgens of dit niveau hoog genoeg was om componisten te inspireren en stimuleren. Maar ook aan welke instrumenten de voorkeur werd gegeven, welk repertoire werd gekozen en wat de specifieke esthetische idealen waren. Afhankelijk van de eeuw, blijken deze vragen moeilijker dan wel makkelijker te beantwoorden.

Wie al langer lid is van het NFG en bovendien over een goed geheugen beschikt, zal zich herinneren dat De Reede al eerder over dit onderwerp geschreven heeft in FLUIT 2003-4 en 2004-1. Hoewel sommige delen overeenkomen, is dit boek natuurlijk veel uitgebreider. Zo worden er meer fluitisten uitgelicht en wordt het belang van muziekscholen en conservatoria in de grote steden beschreven. Ook is er aandacht voor verschillende Nederlandse orkesten en kamermuziekensembles. Aan het eind van het boek wordt ingegaan op de verschillen tussen de Duitse en Franse school, met als belangrijkste vertegenwoordigers Barwahser respectievelijk Feltkamp, en er is een stukje gewijd aan de Tweede Wereldoorlog.

Het boek is ingedeeld in drie hoofdstukken, voor elke eeuw een. Na een korte beschrijving van de zeden en gewoonten volgt een biografie van de dan actieve fluitisten, gerangschikt naar geboortjaar. Af en toe worden deze wat minder smeuïge leesgedeelten onderbroken

door uitstapjes naar een curiositeit als *de flûteur automatique* van Jacques de Vaucanson, de rol van de piccolo in de negentiende eeuw en de ideeën van Johan Wagenaar over hoe het gebrek aan belangstelling voor blaasinstrumenten aan het Haags conservatorium op te lossen.

De toevoeging van de cd maakt dit boek nog verder af. Het kunnen beluisteren van fluitisten als Amans, Van Leeuwen en Fransella is na het lezen van de bijbehorende achtergrondinformatie heel bijzonder. Helaas geen opname van Barwahser. Dit was toch een mooie gelegenheid geweest om zijn spel te vergelijken met dat van Feltkamp.

Nederlandse
fluitisten
uit
het verleden

Albert Fransella
Edward de Jong
Hendrik de Vries
John Amans
Ary van Leeuwen
Jacques van Lier
Karel Willeke
Nic. Klasen
Miek Noordewier
Jan Prins
Johan Feltkamp

Blijft bij mij de titel knagen: ‘Laat het inwendig gevoel toch medespelen, niet de vingers alleen...’ Wat heeft De Reede bewogen juist dit citaat op de voorzijde te plaatsen? Behalve in de biografie over de gebroeders Dahmen en hun neef Johannes Cornelis, ben ik het verder nergens in het boek tegengekomen. De schrijver van het citaat plaatste bovendien een uitroepteken, waar De Reede drie puntjes heeft neergezet. Is het zijn bedoeling dat we op zoek gaan naar de rest van het artikel of moet het de lezer aanzetten tot nadenken over het fluitspel van tegenwoordig, waarin we naast het loslaten van nationale stijlen ten faveure van de zogenaamde ‘internationale toon’, ook wel erg veel nadruk leggen op technische perfectie?

Marion Schopman

